

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 27 päivänä joulukuuta 2013

1121/2013

**Liikenne- ja viestintäministeriön asetus
vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun liikenne- ja viestintäministeriön
asetuksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2013

Liikenne- ja viestintäministeriön päätöksen mukaisesti
muutetaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (370/2011) liitteen 1.10 luku, sellaisena kuin se on osaksi asetuksissa 538/2013 ja 688/2013, seuraavasti:

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2013

Liikenneministeri *Merja Kyllönen*

Hallitussihteeri Tiina Ranne

LUKU 1.10

TURVATOIMIA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

Vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvistä turvatoimista ja -velvoitteista säädetään VAK-laissa, vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun valtioneuvoston asetuksen (195/2002), jäljempänä VAK-asetus, 9 §:n 6 momentissa, 24 §:n 2 momentissa, 27 a ja 28 a §:ssä, 31 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdassa ja 32 a §:ssä.

VAK-lain 11 d §:n 1 momentissa tarkoitettuja vaarallisia aineita, jotka tahallisesti väärinkäytettyinä saattavat aiheuttaa suurta vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle, ovat tässä luvussa tarkoitettut aineet ja ainemäärät.

1.10.1 Yleiset säännökset

- 1.10.1.1 Kaikkien vaarallisten aineiden kuljetukseen osallistuvien henkilöiden on otettava huomioon henkilön vastuuseen suhteutetut tämän luvun turvatoimia koskevat määräykset.
- 1.10.1.2 Vaarallisia aineita saa VAK-lain 11 d §:n 3 momentin mukaan jättää kuljetettavaksi vain asianmukaisesti tunnistetulle kuljetuksen suorittajille.
- 1.10.1.3 VAK-lain 11 d §:n 4 momentin ja VAK-asetuksen 27 a §:n mukaan vaarallisen aineen kuljetukseen liittyvän tilapäiseen säilytykseen käytettävän alueen tulee olla mahdollisuuksien mukaan turvattu, hyvin valaistu ja yleinen pääsy alueelle estetty.
- 1.10.1.4 VAK-asetuksen 24 §:n 2 momentin mukaan vaarallisia aineita kuljettavan junan jokaisella miehistön jäsenellä on kuljetuksen aikana oltava mukanaan valokuvalla varustettu henkilötodistus.
- 1.10.1.5 Kohdassa 1.8.1 tarkoitetuissa tarkastuksissa on tarkastettava soveltuvin toimenpitein myös turvatoimet.

1.10.2 Koulutus

Vaarallisten aineiden kuljetuksiin osallistuvan henkilöstön turvatoimia koskevasta koulutuksesta säädetään VAK-asetuksen 31 §:ssä.

1.10.3 Suuren riskin sisältävät vaaralliset aineet

- 1.10.3.1.1 —
- 1.10.3.1.2 Suuren riskin sisältävät vaaralliset aineet (muut kuin luokan 7 radioaktiiviset aineet) ovat aineita, jotka on lueteltu taulukossa 1.10.3.1.2 ja joiden kuljetusmäärä ylittää taulukossa mainitut määrät.

Taulukko 1.10.3.1.2: Luettelo suuren riskin sisältävistä vaarallisista aineista

Luokka	Vaa- ralli- suus- luokka	Aine tai esine	Määrä		
			Säiliö (l) ^c	Irtotavara (kg) ^d	Kollit (kg)
1	1.1	Räjähteet	^a	^a	0
	1.2	Räjähteet	^a	^a	0
	1.3	Yhteensopivuusryhmän C räjähteet	^a	^a	0
	1.4	Nimikkeisiin UN 0104, 0237, 0255, 0267, 0289, 0361, 0365, 0366, 0440, 0441, 0455, 0456 ja 0500 kuuluvat räjähteet	^a	^a	0
	1.5	Räjähteet	0	^a	0
2		Palavat kaasut (luokituskoodit, joissa on vain kirjain F)	3000	^a	^b
		Myrkylliset kaasut (luokituskoodit, joissa ovat kirjaimet T, TF, TC, TO, TFC tai TOC) lukuun ottamatta aerosoleja	0	^a	0
3		Pakkausryhmien I ja II palavat nesteet	3000	^a	^b
		Epäherkistetyt nestemäiset räjähdysaineet	0	^a	0
4.1		Epäherkistetyt räjähdysaineet	^a	^a	0
4.2		Pakkausryhmän I aineet	3000	^a	^b
4.3		Pakkausryhmän I aineet	3000	^a	^b
5.1		Pakkausryhmän I hapettavat nesteet	3000	^a	^b
		Perkloraatit, ammoniumnitraatti, ammoniumnitraattipohjaiset lannoitteet ja ammoniumnitraattiemulsiot tai -suspensiot tai -geelit	3000	3000	^b
6.1		Pakkausryhmän I myrkylliset aineet	0	^a	0
6.2		Kategorian A tartuntavaaralliset aineet (UN 2814 ja 2900, lukuun ottamatta eläinperäistä materiaalia)	^a	0	0
8		Pakkausryhmän I syövyttävät aineet	3000	^a	^b

^a Ei sovellettavissa.^b Ainemäärästä riippumatta kohdan 1.10.3 säännöksiä ei sovelleta.^c Tässä sarakkeessa mainittu luku on sovellettavissa vain, jos aineen säiliökuljetus on sallittu luvun 3.2 taulukon A sarakkeen (10) tai (12) merkinnän mukaisesti. Tämän sarakkeen merkinnällä ei ole merkitystä aineille, joiden säiliökuljetus ei ole sallittu.^d Tässä sarakkeessa mainittu luku on sovellettavissa vain, jos aineen irtotavarakuljetus on sallittu luvun 3.2 taulukon A sarakkeen (10) tai (17) merkinnän mukaisesti. Tämän sarakkeen merkinnällä ei ole merkitystä aineille, joiden irtotavarakuljetus ei ole sallittu.

1.10.3.1.3

Suuren riskin sisältävät luokkaan 7 kuuluvat radioaktiiviset aineet ovat aineita, joiden aktiivisuus (kuljetuksen turvaraja) on vähintään 3000 A₂ kolliä kohti (ks. myös kohta 2.2.7.2.2.1) lukuun ottamatta seuraavia radionuklideja, joille kuljetuksen turvaraja on annettu taulukossa 1.10.3.1.3.

Taulukko 1.10.3.1.3: Kuljetuksen turvarajat määrätyille radionuklideille

Alkuaine	Radionuklidi	Kuljetuksen turvaraja (TBq)
Amerikium	Am-241	0,6
Kulta	Au-198	2
Kadmium	Cd-109	200
Kalifornium	Cf-252	0,2
Curium	Cm-244	0,5
Koboltti	Co-57	7
Koboltti	Co-60	0,3
Cesium	Cs-137	1
Rauta	Fe-55	8000
Germanium	Ge-68	7
Gadolinium	Gd-153	10
Iridium	Ir-192	0,8
Nikkeli	Ni-63	600
Palladium	Pd-103	900
Prometium	Pm-147	400
Polonium	Po-210	0,6
Plutonium	Pu-238	0,6
Plutonium	Pu-239	0,6
Radium	Ra-226	0,4
Rutenium	Ru-106	3
Seleen	Se-75	2
Strontium	Sr-90	10
Tallium	Tl-204	200
Tulium	Tm-170	200
Ytterbium	Yb-169	3

- 1.10.3.1.4 Radionuklidien seoksille voidaan selvittää, onko kuljetuksen turvaraja saavutettu tai ylitetty, laskemalla yhteen arvot, jotka saadaan jakamalla jokaisen radionuklidin aktiivisuus radionuklidille annetulla kuljetuksen turvaraja-arvolla. Jos murtolukujen summa on alle 1, radioaktiivisuuden raja-arvoa ei ole saavutettu eikä ylitetty.

Määrittämiseen voidaan käyttää seuraavaa laskukaavaa:

$$\sum_i \frac{A_i}{T_i} < 1, \text{ jossa}$$

A_i = kollissa oleva radionuklidin i aktiivisuus (TBq)

T_i = radionuklidille annettu kuljetuksen turvaraja.

- 1.10.3.1.5 Jos radioaktiivisella aineella on muun luokan lisävaraa, huomioon on otettava myös taulukon 1.10.3.1.2 kriteerit (ks. myös kohta 1.7.5).

1.10.3.2 Turvasuunnitelma

VAK-lain 11 d §:ssä ja VAK-asetuksen 32 a §:ssä tarkoitettua turvasuunnitelmaa edellytetään kohdassa 1.10.3.1.2 tarkoitettujen suuren riskin sisältävien vaarallisten aineiden ja kohdassa 1.10.3.1.3 tarkoitettujen suuren riskin sisältävien luokkaan 7 kuuluvien radioaktiivisten aineiden kuljetuksille.

1.10.3.3 Kuljetusvälineen turvaaminen

VAK-lain 11 d §:n 2 momentissa ja VAK-asetuksen 9 §:n 6 momentissa tarkoitettua kuljetusvälineen turvaamista edellytetään kohdassa 1.10.3.1.2 tarkoitettujen suuren riskin sisältävien vaarallisten aineiden ja kohdassa 1.10.3.1.3 tarkoitettujen suuren riskin sisältävien luokkaan 7 kuuluvien radioaktiivisten aineiden kuljetuksille.

- 1.10.4 Kohdan 1.1.3.6 mukaisesti kohtien 1.10.1, 1.10.2, ja 1.10.3 vaatimuksia ei sovelleta, jos kollikuljetuksen ainemäärä vaunussa tai suurkontissa ei ylitä kohdassa 1.1.3.6.3 tarkoitettuja määriä. Näitä säännöksiä sovelletaan kuitenkin kuljetettaessa UN 0029, 0030, 0059, 0065, 0073, 0104, 0237, 0255, 0267, 0288, 0289, 0290, 0360, 0361, 0364, 0365, 0366, 0439, 0440, 0441, 0455, 0456 ja 0500 räjähteitä määrästä riippumatta sekä luokan 7 UN 2910 ja 2911 peruskolleeja, jos aktiivisuusarvo ylittää A₂-arvon.

Lisäksi kohtien 1.10.1, 1.10.2 ja 1.10.3 vaatimuksia ei sovelleta, jos säiliökuljetuksen tai irtotavarakuljetuksen ainemäärä vaunussa tai suurkontissa ei ylitä kohdassa 1.1.3.6.3 tarkoitettuja määriä.

Lisäksi tämän luvun säännöksiä ei sovelleta kuljetettaessa nimikkeisiin UN 2912 RADIOAKTIIVISTA AINETTA, VÄHÄINEN OMINAISAKTIIVISUUS (LSA-I) ja UN 2913 RADIOAKTIIVISTA AINETTA, PINTAKONTAMINOITUNEET ESINEET (SCO-I tai SCO-II) luokiteltuja aineita.

- 1.10.5 Radioaktiivisille aineille tämän luvun säännösten katsotaan täyttyvän sovellettaessa sopimusta "Convention on Physical Protection of Nuclear Material" ¹⁸ ja IAEA:n kiertokirjettä "The Physical Protection of Nuclear Material and Nuclear Facilities" ¹⁹.

Huom. Kansainvälisissä RID-määräyksissä:

Luku 1.10 Turvatoimia koskevat määräykset

Huom. Tässä luvussa turvatoimilla tarkoitetaan toimenpiteitä tai varotoimia, joilla ehkäistään vaarallisten aineiden varkauksia tai väärinkäyttöä, jotka voivat aiheuttaa vaaraa ihmisille, omaisuudelle tai ympäristölle.

1.10.1 Yleiset määräykset

1.10.1.1 Kaikkien vaarallisten aineiden kuljetukseen osallistuvien henkilöiden on otettava huomioon henkilön vastuuseen suhteutetut tämän luvun turvatoimia koskevat määräykset.

1.10.1.2 Vaarallisia aineita saa jättää kuljetettavaksi vain kuljetuksen suorittajille, jotka on sopivalla tavalla tunnustettu.

1.10.1.3 Vaarallisten aineiden kuljetuksessa tilapäiseen säilytykseen käytettävät alueet terminaaleissa, muilla paikoilla, ajoneuvovarikoilla, satamien laituripaikoilla ja järjestelyratapihoilla on huolellisesti turvattava, hyvin valaistava ja, jos mahdollista ja sovellettavissa, yleinen pääsy näille alueille on estettävä.

1.10.1.4 Vaarallisia aineita kuljettavan junan jokaisella miehistön jäsenellä on kuljetuksen aikana oltava mukanaan valokuvalla varustettu henkilötodistus.

1.10.1.5 Kohdassa 1.8.1 tarkoitetuissa tarkastuksissa on tarkastettava soveltuvien toimenpitein myös turvatoimet.

1.10.1.6 (Varattu)

1.10.2 Turvatoimien koulutus

1.10.2.1 Luvussa 1.3 tarkoitetussa henkilöstön koulutuksessa ja täydennyskoulutuksessa on oltava myös turvatoimia koskeva osio. Turvatoimia koskevan täydennyskoulutuksen ei tarvitse liittyä ainoastaan määräysmuutoksiin.

1.10.2.2 Turvatoimia koskevan koulutuksen on keskityttävä turvariskeihin ja niiden tunnistamiseen, näiden riskien vähentämismenetelmiin sekä turvarikkomustapauksissa tarvittaviin toimenpiteisiin. Koulutukseen on sisällyttävä tiedot mahdollisesta turvasuunnitelmasta suhteutettuna henkilöstön työtehtäviin ja velvollisuuksiin sekä tehtäviin suunnitelmaa toteutettaessa.

1.10.2.3 Tällainen koulutus on järjestettävä tai saatu koulutus on tarkastettava ennen henkilön sijoittamista vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyviin tehtäviin, ja koulutusta on täydennettävä säännöllisin väliajoin täydennyskoulutuksella.

¹⁸ INFCIRC//274/Rev.1, IAEA, Wien (1980).

¹⁹ INFCIRC//225/Rev.4 (Korjattu), IAEA, Wien (1999).

1.10.2.4 Työnantajan on pidettävä kirjaa kaikesta saadusta turvatoimia koskevasta koulutuksesta, ja asiakirjojen on oltava pyydettyäessä työntekijän ja toimivaltaisen viranomaisen saatavilla. Työnantajan on säilytettävä asiakirjat toimivaltaisen viranomaisen määräämän ajan.

1.10.3 Suuren riskin sisältäviä vaarallisia aineita koskevat määräykset

1.10.3.1 Suuren riskin sisältävien vaarallisten aineiden määritelmä

1.10.3.1.1 ”Suuren riskin sisältäviä vaarallisia aineita” ovat aineet, joita voidaan väärinkäyttää terroriteoissa ja jotka siten voivat aiheuttaa vakavia seurauksia kuten ihmisuhreja, joukkotuhhoa tai erityisesti luokan 7 osalta huomattavia yhteiskunnallistaloudellisia häiriöitä.

1.10.3.1.2 -

1.10.3.1.5 Ks. kohdat 1.10.3.1.2 – 1.10.3.1.5 edellä.

1.10.3.2 Turvasuunnitelmat

1.10.3.2.1 Suuren riskin sisältävien vaarallisten aineiden (ks. taulukko 1.10.3.1.2) tai suuren riskin sisältävien radioaktiivisten aineiden (ks. kohta 1.10.3.1.3) kuljetukseen osallistuvien, kohdissa 1.4.2 ja 1.4.3 tarkoitettujen kuljetuksen suorittajien, lähettäjien ja muiden osapuolien on perehdyttävä ja toteutettava turvasuunnitelmaa, johon kuuluvat vähintään kohdassa 1.10.3.2.2 mainitut osa-alueet.

1.10.3.2.2 Turvasuunnitelman on sisällettävä vähintään seuraavat osa-alueet:

- (a) yksityiskohtainen turvatoimien vastuujako ammattitaitoisille ja päteville henkilöille, joilla on asianmukaiset valtuudet velvollisuuksiensa suorittamiseen,
- (b) luettelo kyseeseen tulevista vaarallisista aineista tai vaarallisten aineiden tyypeistä,
- (c) kuljetustapahtuman kartoitus ja niihin liittyvien turvariskien arviointi, mukaan lukien tarvittavat kuljetusten keskeytykset, vaaralliset aineet vaunussa, säiliössä tai kontissa kuljetuksen aikana sekä ennen ja jälkeen kuljetuksen sekä vaarallisten aineiden tilapäinen säilytys siirryttäessä kuljetusmuodosta tai kuljetusvälineestä toiseen,
- (d) selkeä esitys turvariskien vähentämiseen tähtäävistä toimenpiteistä suhteutettuna toimijan vastuuseen ja tehtäviin, mukaan lukien:
 - koulutus,
 - turvapolitiikka (esim. tarvittavat toimenpiteet uhan suurentuessa, tarkistukset työntekijöitä työhön otettaessa ja uusiin tehtäviin siirrettäessä jne.),
 - toimintatavat /esimerkiksi reittien valinta ja käyttö, jos reitit ovat tiedossa, vaarallisiin aineisiin käsiksi pääseminen kohdassa (c) määritellyn tilapäisen säilytyksen aikana, haavoittuvien infrastruktuurikohteiden läheisyys jne.),
 - turvariskien vähentämiseen käytettävät välineet ja voimavarat,
- (e) tehokkaat ja ajantasaiset menettelyt turvauhasta, -rikkomuksista tai niihin liittyvistä tapahtumista ilmoittamiseen ja niiden hoitamiseen,
- (f) menettelyt turvasuunnitelmien arvioimiseen ja testaamiseen sekä suunnitelmien määräajoin suoritettavaan tarkastamiseen ja päivittämiseen,
- (g) menettelyt, joilla varmistetaan turvasuunnitelmaan liittyvien kuljetustietojen fyysinen tietoturva, ja
- (h) menettelyt, joilla varmistetaan turvasuunnitelmaan liittyvien kuljetustietojen jakelun rajoittaminen vain niitä tarvitseville. Nämä menetelmät eivät saa rajoittaa muiden RID-määräyksissä vaadittujen kuljetuksiin liittyvien tietojen saantia.

Huom. Kuljetuksen suorittajien, lähettäjien ja vastaanottajien on toimittava yhteistyössä keskenään ja toimivaltaisten viranomaisten kanssa mahdollista turvauhkaa koskevien tietojen välittämisessä, soveltuvien turvatoimien hoitamisessa ja niihin liittyviin tapahtumiin reagoimisessa.

1.10.3.3 Suuren riskin sisältäviä vaarallisia aineita (ks. taulukko 1.10.3.1.2) tai suuren riskin sisältäviä radioaktiivisia aineita (ks. kohta 1.10.3.1.3) junat tai vaunut on varustettava laitteilla, välineillä tai järjestelyillä, jotka estävät kuljetusvälineen ja sen rahdin varkauden. On varmistuttava, että nämä laitteet ovat kunnossa ja jatkuvasti

tehokkaita. Näiden suojaustoimenpiteiden käyttö ei saa estää toimintaa hätätapauksissa.

Huom. Suuren riskin sisältävien vaarallisten aineiden (ks. taulukko 1.10.3.1.2) tai suuren riskin sisältävien radioaktiivisten aineiden (ks. kohta 1.10.3.1.3) kuljetusseurantaan olisi käytettävä kuljetustelematiikkaa tai muita seurantamenetelmiä tai -laitteita, jos sovellettavissa ja menetelmät ovat jo käytössä ja tarvittavat laitteet ovat käytettävissä.

1.10.4 Ks. kohta 1.10.4 edellä.

1.10.5 Ks. kohta 1.10.5 edellä.